

Šogad Latvijā prognozē graudu ražu 3,4 miljonu tonnu apmērā

Latvijā graudu raža šogad varētu būt laba, sasniedzot 3,4 miljonus tonnu, aģentūrai **LETA** prognozēja Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra (LLKC) pārstāvji.

«Tādējādi šī graudkopības sezona, par spīti pavasara sausumam, kas dažviet laukus vieglākās augsnēs iekaltēja, un par spīti jūnija lietavām un negaisiem, kas saguldīja kviešu laukus Zemgalē, uzskatāma par izdevušos,» puda LLKC, piebilstot, ka šogad Latvijā graudaugi iesēti vairāk nekā 730 000 hektāru platībā.

LLKC uzsvēra, ka, pateicoties pagājušā gada siltajam un ilgajam rudenim, kā arī maigajai ziemai, īpaši labi šogad padevušies ziemāji, kuri iesēti 435 000 hektāru platībā. Arī ražas novākšanas apstākļi bijuši ļoti pateicīgi – izcili sausas un karstas

divas nedēļas ražu ļāva novākt bez papildu tēriņiem.

LLKC Augkopības nodaļas vadītājs Oskars Balodis norādīja, ka, neraugoties uz to, ka agronomijas pamati māca – labos ražas gados grūti iegūt augstas kvalitātes graudus –, graudu kvalitāte šogad patīkami iepriecināja vairumu saimniecību. «Tādējādi vēlreiz gūstam apliecinājumu tam, ka Latvijas lauksaimnieki spēj izaudzēt vienus no kvalitatīvākajiem un vērtīgākajiem kviešiem Eiropā,» viņš sacīja.

Vienlaikus ne tik labvēlīga šī vasara bija ziemas rapsim, tādēļ cerētās ražas vairumā lauku netika iegūtas. Šogad rapsis kopumā iesēts teju 146 000 hektāru platībā, bet kopraža plānota 447 000 tonnu apmērā.

LLKC atzīmēja, ka septembra pirmajā pusē vēl būs kuļamas pupas, vasaras rapsis un griķi. ▣

Pārtikas un veterinārais dienests sāk meža dzīvnieku vakcināciju pret trakumsērgu

Pārtikas un veterinārais dienests (PVD) uzsācis meža dzīvnieku – lapsu un jēnotsuņu vakcināciju pret trakumsērgu.

Vakcinācijai tiek izmantota vakcīna «Lysvulpen», kas satur novājinātu trakumsērgas vīrusa SAD BERN un SAD B 19 «like» celmu, un ir iestrādāta zivju miltu, tauku un parafīna maisījuma iekšpusē. Vakcīnas ēsmas, izmantojot mazās aviācijas lidmašīnas, tiek izvietotas austrumu pierobežā.

Vakcīna izskatās kā brūngans kubīšs, nedaudz mazāks par sērkokociņu kastīti. Vakcīna nav paredzēta suņiem un kaķiem, tomēr, to apēdot, dzīvnieka veselība nebūs apdraudēta. Vakcīna nav bīstama arī cilvēkam un apkārtējai videi, tomēr, ja cilvēks nonācis tiešā saskarsmē ar vakcīnu, kas ēsmas iekšpusē ir šķidra – tā nonākusi acīs vai brūcē, jāvēršas pie ārsta.

Atgādinām, ka trakumsērga ir bīstama, neārstējama dzīvnieku un cilvēku veselību un dzīvību apdraudoša infekcijas slimība. Trakumsērgas rezervuārs dabā ir savvaļas dzīvnieki, galvenokārt – lapsas un jēnotsuņi. Mājdzīvnieki, visbiežāk nevak-

cinēti suņi un kaķi, ar trakumsērgu inficējas pēc kontaktēšanās ar slimiem savvaļas dzīvniekiem. Vienīgais efektīvais trakumsērgas profilakses pasākums ir laicīga dzīvnieku vakcinācija pret trakumsērgu.

PVD izstrādāto trakumsērgas apkarošanas programmu ir apstiprinājusi un līdzfinansē Eiropas Komisija.

Pateicoties sistemātiskai savvaļas dzīvnieku vakcinācijai, kas kopš 2005. gada regulāri tiek veikta pavasarī un rudenī, trakumsērga Latvijā ir izskausta – pēdējais trakumsērgas gadījums meža dzīvniekiem konstatēts 2010. gadā, bet mājas (istabas) dzīvniekiem – 2012. gadā. Pasaules Dzīvnieku veselības organizācija (OIE) 2014. gada rudenī Latviju oficiāli atzinusi par valsti, kas ir brīva no trakumsērgas.

Lai gan Latvijā pēdējo gadu laikā nav konstatēts neviens trakumsērgas gadījums, ņemot vērā trakumsērgas izplatību kaimiņvalstīs, PVD aicina regulāri veikt mājas dzīvnieku vakcināciju pret trakumsērgu, kā arī ziņot veterinārārstam vai PVD par katru aizdomu gadījumu. ▣

LAD izmaksā ārkārtas atbalstu piena lopkopjiem un liellopu audzētājiem

Lauku atbalsta dienests (LAD) izmaksā ārkārtas atbalstu piena lopkopjiem un liellopu audzētājiem. Tas ir vienreizējs valsts atbalsts ienākumu stabilizēšanai šajās nozarēs.

Par katru slaucamu govi lauksaimnieki saņem 86 eiro, ja no 2020. gada 1. aprīļa līdz 30. jūnijam bijušas vismaz trīs slaucamas govīs un piens pārdots piena pārstrādātājam. Par gaļas šķirnes liellopu saņem 137 eiro, par piena vai piena-gaļas šķirnes bulli – 96 eiro, ja tie realizēti no 2020. gada aprīļa līdz jūnijam.

Pabalstu izmaksā, jo noteiktās lopkopības nozarēs ir konstatēts ieņēmumu samazinājums. Samazinājuma apmērus jūlijā publicēja Zemkopības ministrija. 2020. gadā no aprīļa līdz jūnijam piena ražošanā kopējie ieņēmumi bija samazinājušies par 9,1 % salīdzinājumā ar nozares ražotāju kopējiem ieņēmumiem laikposmā no aprīļa līdz jūnijam vidēji iepriekšējos trijos gados, savukārt liellopu audzēšanā tie bija samazinājušies par 26,8 % salīdzinājumā ar nozares ražotāju kopējiem ieņēmumiem laikposmā no aprīļa līdz jūnijam vidēji iepriekšējos trijos gados.

Plašāka informācija par atbalstu pieejama dienesta mājaslapā izvēlnē «Atbalsts ienākumu stabilizēšanai noteiktām lopkopības nozarēm». ▣

Rapšu sējumu platības tuvākajā laikā Latvijā samazināsies

Rapšu sējumu platības tuvākajā laikā Latvijā varētu samazināsies, intervijā aģentūrai **LETA** atzina graudkopības kooperatīva «Latraps» valdes priekšsēdētājs Edgars Ruža.

«Rapši vēl turas, bet, ņemot vērā dažādus tumsonīgus lēmumus, tuvākajā laikā rapšu platības sāks samazināties,» sacīja Ruža.

Viņš norādīja, ka rapša sējumu platības samazināsies saistībā ar vairāku preparātu aizliegumu, kā arī saistībā ar dažādām kampaņām, kas ceļ neslavu rapsim. «Tā ir tumsonība vai arī milzīga ļaunprātība. Tādēļ rapša platības varētu samazināties, kas tad tiešām radīs vides problēmas. Rapsis ir ļoti vērtīgs un augsnis uzlabojošs augs, kuram mūsu klimatiskajos apstākļos nav īsti alternatīvas,» puda Ruža.

«Latraps» valdes priekšsēdētājs skaidroja, ka rapsis ir augs ar ļoti dziļu sakņu sistēmu, tas spēj no augsnes izvilkāt minerālmēslus, kas iepriekšējos gados ir doti graudaugiem un nav pilnībā izmantoti. Vienlaikus rapšu atliekas ir būtiska organiskā masa, kas nonāk atpakaļ augsnē.

«Graudaugi ir vien celuloze, bet rapša organiskā masa, kas nonāk augsnē, tālāk veicina visu citu augu dzīvotspēju. Rapsis nākamajam gadam uz lauka sniedz jau organiskus mēslus, nevis minerālmēslus. Tāpat rapsis ar milzīgo masu piesaista ļoti daudz enerģijas, CO₂ un atdod skābekli. Rapsis mums ir lielākais skābekļa ražotājs lauksaimniecībā. Tas ir tas, ko mēs tumsonīgi neizvērtējam un sūdzamies, ka rapsis tiek miglots utt. Diemžēl tāda ir lauksaimniecība, pasaulē ir tik daudz cilvēku, ka bez miglošanas mēs nevaram sevi nodrošināt ar pārtiku. Rapši nemiglo vairāk par kviešiem, ne gramu vairāk. Kampaņās, kuras nezina, kas apmaksā, tiek stāstīts, ka, miglojot rapsi, aiziet bojā bites, bet tādu pierādījumu nav. Tieši pretēji – rapsis ar savu ziedēšanu veicina visus apputeksnētājus, tam gan ir pierādījumi,» klāstīja Ruža.

Tāpat viņš noraidīja izskanējušos pārmetumus, ka rapsis tiek miglots ne tajos diennakts laikos, kad atļauts un ne tajās vietās. «Tam es nepiekrītu. Mēs ļoti labi zinām, ka ir daži autovadītāji – idioti –, kas pārbrauc pie sarkanās luksofora gaismas, bet vai tādēļ mēs vispār aizliegim autotransportu? Gadās arī lauksaimniecībā kļūda, nezinašana, idiotisms vai vēl kaut kas. Tas, ko lauksaimniecībā arvien vairāk dara, – lieto šķidro minerālmēslus, lai tie neiesūktos augsnē, bet gan tieši caur lapām nonāktu augā un tiktu izmantoti 100 % efektīvi. Protams, kāds brauc garām laukam un redz milzīgu miglotāju – indes miglo. Nē, nemiglo indes, baro, dod augiem vitamīnus,» puda Ruža.

Savukārt jautāts, kā graudu ražošanu var ietekmēt iecerētās zaļās prasības Eiropā par siltumnīcas efektu radošo gāzu emisiju samazināšanu lauksaimniecībā, Ruža atzīmēja, ka virziens, kādā šobrīd virzās Eiropa, ir absurds.

«Rapsis ir daļa no graudkopības, tā ir viena no augu sekas kultūrām reizi četros gados, kas tiek sēts kā augsnes uzlabotājs. Gan graudi, gan rapsis ir milzīgs skābekļa ražotājs. Tādēļ es nesaprotu, kā var vispār runāt par emisijām. Ja vērtē tikai vienu virzienu, cik patērē traktors iesējot, miglojot, novācot, nokuļot un nogādājot līdz patērētājam, tad, protams, rodas emisijas. Taču galu beigās mēs ražojam skābekli. Ja rapša lauka vietā būtu vienkārša pļava, tad divus mēnešus tā ražo skābekli, bet pēc tam vienkārši trūd un rada CO₂, šāda pļava ir vairāk siltumnīcefekta gāzi radoša,» sacīja Ruža.

Tajā pašā laikā viņš norādīja, ka zināmā mērā var piekrist pārmetumam par slāpekļa izmantošanu lauksaimniecībā, bet zemnieki tādēļ arī meklē alternatīvas tehnoloģijas, jo slāpekļis ir dārgākā viela un produkts, ko izmanto, lai iegūtu ražu. «Zemnieki meklē dažādas tehnoloģijas, lai pēc iespējas mazāk kaitētu videi. Latvija noteikti nav lielākā problēma siltumnīcas efekta gāzu radīšanā. Mūsu problēma ir tā, ka pietrūkst resursu zinātniekiem, lai tie spētu pierādīt, kāda ir Latvijas reālā situācija, un tad nu ir vieta populistiem,» puda Ruža. ▣

Lappusi sagatavoja Lidija Kirillova.

Jautājat – atbildam

Kā atpazīt bakteriālo iedegu

Ilustratīvs foto

ziedēšanas beigām. Šajās teritorijās VAAD inspektori turpmākos divus gadus pastiprināti pārbaudīs augus.

Kāpēc slimība ir bīstama? Tā ievērojami samazina ražu un ir ļoti bīstama pašiem augiem. Ieņēmīgākajiem saimniekaugiem infekcija izplatās tik strauji, ka tie aiziet bojā neilgi pēc pirmo redzamo inficēšanās pazīmju parādīšanās. **Bakteriālo iedegu saimniekaugi** ir korintes, klintenes, vilkābeles, cidonijas, eriobotrijas, ābeles, mespili, pirakantas, bumbieres, pīlādži, stranvēzijas, krūmciidonijas.

Pazīmes. Ziedi novīst, nomelnē un iet bojā, parasti paliekot pie auga. Pumpuri un jaunie dzinumi novīst, nobrūnē un deformējas. Lapas nobrūnē, sačokurojas, izskatās kā apdegušas vai apsalušas.

Zaru gali nokalst un nokalšanas procesā veido aķi.

Augļi nobrūnē, sačokurojas un iet bojā, bet nenokrīt no auga. Mitrā laikā no mizas plaisām un augļiem izdalās pienbalts vai zeltains šķidrums. Slimo zaru miza izžūst un nedaudz nosēžas, izveidojot izteiktu robežlīniju starp veselajiem un slimajiem audiem. Izveidojas ķīļveida čūlas. Koka miza uzpušas un plaisā.

Ziedēšanas laikā baktērijas caur ziedlapiņām ieķļūst augā un notiek tālāka inficēšanās. Slimību var pārnēsāt vējš, kukaiņi un putni. Augu aizsardzības likums paredz kompensāciju par fitosanitāro pasākumu izpildi (koku iznīcināšanu) bakteriālās iedegas apkarošanai un izplatības ierobežošanai. Gadījumā, ja laboratoriskā testēšana paraugā apstiprina bakteriālo iedegu, inficētie augi jāiznīcina. Pretējā gadījumā baktērija var ātri izplatīties ar vēju, bitēm un citiem apputeksnētājiem un inficētie augi dažu sezonu laikā var aiziet bojā.

Ja rodas aizdomas, ka augi inficējušies ar bakteriālajām iedegām (*Erwinia amylovora*), sazinieties ar Valsts augu aizsardzības dienestu Latgalē pa tālruni 65444113. ▣

Kāds lasītājs satraucies, ka šovasar bīstamā augu slimība – bakteriālā iedega – konstatēta arī Latgales teritorijā. Viņš jautā, kā atpazīt kaiti un kam zvanīt aizdomu gadījumā. Pamatojoties uz Valsts augu aizsardzības dienesta (VAAD) mājaslapā pieejamo informāciju, esam sagatavojuši atbildi.

VAAD šogad, veicot bakteriālās iedegas saimniekaugu pārbaudes, visā Latvijas teritorijā ņēms 492 paraugus, kas testēti VAAD Nacionālajā fitosanitārajā laboratorijā. 29 paraugiem, kas ņemti desmit vietās, apstiprinājušās aizdomas par baktērijas klātbūtni, tajā skaitā Latgalē – **Nīcgalē un Sventē.**

Pamatojoties uz laboratorisko testu rezultātiem, pieņemti lēmumi par fitosanitāro pasākumu veikšanu, proti, par 1959 koku, tajā skaitā, 1104 ābeļu, 826 bumbieru, 22 vilkābeļu, piecu pīlādžu un divu krūmciidoniju, iznīcināšanu.

Lai ierobežotu bīstamās augu slimības tālāku izplatību, buferzonā – teritorijā 3 km rādiusā ap vietu, kur konstatēta bakteriālā iedega, aizliegts pārvietot bišu stropus bakteriālās iedegas saimniekaugu ziedēšanas periodā un vismaz divas nedēļas pēc augu